UUTISET

Jos Namibiassa jäteveden ravinteet saadaan talteen tavalla, josta kiinalaiset hakevat mallia Shanghaihin, niin ehkä mekin voisimme ottaa siitä oppia. **HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA ILKKA HERLIN, CARGOTEC**

Kiristykset ja heikennykset voivat karkoittaa viljelijöitä ympäristötuesta

Uusi ympäristökorvausjärjestelmä voi kääntyä ympäristöä vastaan, pelkää MTK:n ympäristöjohtaja.

JUHANI LATONIEMI

Mikko Tervaniemen pellot rajoittuvat vesistöön. Isäntä haluaa järven pysyvän jatkossakin juomakelpoisena, oli hän mukana ympäristötuessa tai ei. Vesiensuojelu ei hänen mukaansa vaadi hallinnon sanelemia pakkoja.

Jos uusi, vuoden päästä käyttöön tuleva ympäristökorvausjärjestelmä toteutuu tämänhetkisessä muodossaan, jopa viidennes siihen nyt sitoutuneista viljelijöistä saattaa jättää sitoumuksen tekemättä, arvioi MTK:n ympäristöjohtaja **Liisa Pietola**.

Pudotus aiempaan olisi merkittävä. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan ympäristötukeen on nyt päättyvällä vuosien 2007–2013 kaudella sitoutunut 90 prosenttia viljelijöistä ja 95 prosenttia koko maan peltopinta-alasta.

Pietolan mukaan järjestelmästä tulisi nykymallillaan sellainen, ettei siihen olisi korkeita satotasoja ja laadukasta viljaa tuottavien tilojen enää mielekästä tai taloudellisesti järkevää sitoutua.

Järjestelmä ei hänen mukaansa myöskään kannusta huolehtimaan maan rakenteesta ja kasvukunnosta.

Lisäksi siinä suositaan yhdyskuntien jätevesilietepohjaisia valmisteita ja asetetaan ne parempaan asemaan kuin lanta ja muu tilalla tuotettu biomassa, esimerkiksi ruohosilppu.

Pietola pettynyt nykytilanteeseen

Pietola on erittäin pettynyt siihen kompromissiin, johon ohjelman valmistelussa on tällä hetkellä päädytty.

”Me MTK:ssa todella haluamme laajaa sitoutumista ympäristökorvaukseen ja selkeitä ympäristötoimia. Meille on erittäin tärkeää, että meillä on myös tulevaisuudessa sellainen ympäristö, jossa voimme tuottaa puhdasta suomalaista ruokaa.”

Hän on mukana ympäristökorvausta valmistelevissa ryhmissä MTK:n edustajana. Työryhmissä hän on aktiivisesti ajanut ravinnetaseeseen perustuvan lannoituksen hyväksymistä lannoituksessa annettavien ravinnemäärien perustaksi. Tällä hetkellä ravinnemäärät pitää katsoa kiinteistä ravinnetaulukoista.

Juuri taulukot ovat hyviä ja laadukkaita satoja tavoittelevien näkökulmasta uuden järjestelmän pahin kipupiste, Pietola sanoo.

Vain taulukot kelpaavat työryhmille

Viljelijöiden etujärjestöt, MTK ja ruotsinkielinen SLC, eivät ole yksin kannattaessaan ravinnetaseen ja tasapainoisen lannoituksen käyttöä vesiensuojelussa.

Ravinnetase ja tasapainoinen lannoitus saavat kannatusta myös Itämeren suojelukomissiolta Helcomilta, Itämeren ympäristöjärjestöltä CCB:ltä ja Maailman luonnonsäätiöltä WWF:ltä (MT 28.10.).

Sen sijaan valmistelutyöryhmissä kannatusta ei ole ollut riittävästi, ja taulukot ovatkin säilymässä vastaisuudessakin järjestelmän ”porttina”.

Ilman niiden noudattamista ei järjestelmässä voisi jatkossakaan olla mukana.

Vielä keväällä ravinnetaselaskelmat olivat mukana uuden järjestelmän hahmotelmissa. Nyt ne on jätetty kokonaan pois tilakohtaisesti valittavista toimenpiteistä ja siirretty järjestelmän osaksi tulevaa vapaaehtoista neuvontaa.

Ne olisivat siten jatkossakin vain taulukoiden rinnalla käytettävä apuväline, eivät lannoituksen kulmakivi, mitä Pietola on peräänkuuluttanut.

JUHANI REKU

Jos kannustavuus loppuu, ympäristötuessa ei ole mieltä jatkaa

Jos ympäristötuen ehdot eivät tuntuvasti kiristy eivätkä tukitasot suuresti laske, jatkan ympäristötuessa myös seuraavalla ohjelmakaudella, toteaa Mänttä-Vilppulassa kaalia ja viljaa viljelevä **Mikko Tervaniemi**.

Ainakin tämänhetkisten tietojen mukaan ehdot ovat kuitenkin muuttumassa. Myös maksettavat korvaukset ovat tulossa alaspäin.

”Alunperin ympäristötuesta viidennes oli kannustinrahaa ja loppu oli korvausta kustannuksista ja tulonmenetyksistä. Jos kannustavuus loppuu, järjestelmässä ei enää ole mieltä olla mukana.”

Tervaniemi pitää ympäristötuen suurimpana ongelmana sen aiheuttamaa byrokratiarasitetta. Ylimääräisen työn lisäksi tahattomien virheiden ja valvontojen pelko on stressaavaa.

”Jos jossain tahtomattaankin töpeksii, niin se on sitten siinä.”

Tervaniemen tilalla on aiemmin ollut karjaa, ja sen peruina fosforiluvut ovat monella lohkolla edelleen korkeat. Ympäristötuen ravinnetaulukoiden mukaan niille saa levittää vain salpietaria.

”Pelkän salpietarin käyttö vähän arveluttaa.”

Tukiehtojen pitää sallia järkevä lannoitus

Sitoumuksen jatkoa ehtojen kiristyessä ja tukirahojen vähetessä miettisi tarkasti myös **Eero Teppola** Hausjärven Oitissa. Teppolalla on kasvinviljelytila, ja hän on ollut mukana myös vilja-alan yhteistyötä kehittävän Päijät-Hämeen viljaklubin toiminnassa.

”Tukiehtojen pitää olla sellaiset, että ne mahdollistavat tuotannon kannalta järkevät lannoitustasot.”

Erityisesti ravinnerajat tulevat Teppolan mukaan tehokkaassa leipäviljan tuotannossa vastaan.

”Kyllä ympäristötuen kattavuus voi hyvinkin tippua, jos nykyisestä meinataan vielä kiristää.”

Ympäristö ei pelastu pakottamalla

Mikko Tervaniemi korostaa, että viljelijät eivät suojele ympäristöä vain rahan tai tukien takia. Hänen omalla tilallaankin on tehty useita ympäristön tilaa edesauttavia toimenpiteitä omaaloitteisesti.

Tilan viljalohkoilla siirryttiin 2000-luvun alussa aitosuorakylvöön eikä lohkoja edes kevytmuokata. Vain kaalilohkot muokataan.

”Emme tehneet sitä ympäristötuen takia vaan ympäristön hyvinvoinnin vuoksi.”

Tervaniemen tilalla useat lohkot rajoittuvat järveen. Järvi on isännän mukaan lähes luonnontilainen ja sen vesi juomakelpoista.

Isännän mielestä sen puhdas vesi on lähiseudun viljelijöille niin tärkeä, että sen kunnosta huolehditaan, kuuluttiin ympäristötukeen tai ei. ”Teen kaikkeni tämän järven parhaaksi jatkossakin joka tapauksessa. Toivon myös hallinnon sen uskovan.”

Muutenkaan hän ei usko pakkosuojeluun. ”Ei Itämertakaan pakoilla pelasteta.”

JUHANI REKU

Luopumistuen haku vilkastui yli 500 hakemuksen vauhtiin

Yli 500 maatilaa hakee luopumistukea tänä vuonna. Haku vilkastui lokakuussa, koska tukiehdot ovat muuttumassa. Järjestelmä on katkolla vuonna 2015.

Maatalousyrittäjien eläkelaitokseen (Mela) tuli luopumistuen hakemus 429 maatilalta lokakuun loppuun mennessä. Niistä joka neljäs tuli lokakuussa.

Tiiminvetäjä **Eila Tamminen** luopumisasioiden yksiköstä ennusti vielä syyskuussa hakemuksia tulevan 300–400, mutta on korottanut nyt arviotaan yli 500:n.

Epävarmuus lisäsi hakemuksia

Ehtoja muutetaan osin luopumistuessa ensi vuoden alusta. Tämä vilkastuttaa hakemista. Loppuvuodesta luopumistuen haku yleensäkin lisääntyy.

Maatalousjohtaja **Minna-Mari Kaila** MTK:sta näkee juuri epävarmuuden lisäävän luopumistuen hakemuksia.

Nykyisen lain luopumistuesta arvioitiin loppuvan EU:n vaatimuksesta ensi vuoden jälkeen, mutta torstain neuvotteluissa päätettiin, että se jatkuu vielä vuoteen 2018.

Perheluopujan ikää nostetaan

Luopujaksi hyväksytään nyt 56-vuotias viljelijä lähisukulaisten sukupolvenvaihdoksissa. Ensi vuonna tämä ikäraja nousee 59 ikävuoteen.

Ikävaatimus on luopumistuen sukupolvenvaihdoksessa edelleen 60 vuotta, jolleivät luopuja ja jatkaja ole sukulaisia keskenään.

Hakemus pitää jättää tämän vuoden puolella, jotta se käsitellään nykyisten ikien mukaan. Ensi vuonna saapuneet hakemukset katsotaan ensi vuoden ehdoin.

Luopumistuesta haetaan aina ennakkopäätöstä ensin. Melan ennakkopäätös ei sido luopujaa tai jatkajaa. Heillä on vuosi aikaa harkita lopullista tilakauppaa.

Vuosina 1959 ja 1958 syntyneiden pitää allekirjoittaa ja jättää hakemus luopumistuesta tänä vuonna. Ikäluokille varataan 56-vuotiaan oikeutta luopumistukeen.

”Ensi vuonna nämä ikäluokat oikeutetaan vain uinuvaan luopumistukeen”, Tamminen selvittää.

Melassa neuvotaan kyselijöitä hakemaan nyt luopumistukea, jos sukupolvenvaihdos on suunnitteilla. Lopullista kauppaa ei tarvitse tehdä.

Hakemus voidaan perua ja tehdä uusi uusien säädösten mukaisesti, mikäli ehdot paranevat vuodesta 2015.

Melassa aloitellaan lokakuun alussa saapuneiden luopumistuen hakemusten käsittelyä. Tamminen uskoo ensi vuoteen jäävän melkoisesti hakemuksia.

”Tärkeintä on jättää ennakkohakemus tämän vuoden puolella.”

JUHANI VIITALA

Ravinteiden kierrätys välttämätöntä Itämerelle

Ravinteiden saaminen tehokkaampaan kiertoon nousi päällimmäiseksi puheenaiheeksi EU-komission Suomen edustuston järjestämässä Itämeriseminaarissa torstaina.

EU:n maatalouspolitiikan (cap) uudistuksesta ei ole yksin Itämeren pelastajaksi vaan tarvitaan muiden politiikan lohkojen apua, totesi Itämeren suojelukomission Helcomin maatalousasiantuntija **Mikhail Durkin**.

”Ministeriöt tiiviimmin yhteistyöhön”

Durkin piti huolen, ettei arvostellut maataloutta elinkeinona tai Suomea tai muutakaan jäsenmaata Itämeren kuntoon liittyvistä ongelmista.

”Uutta säädöstöä ei niinkään tarvita, kunhan nykyiset saataisiin tehokkaasti käytäntöön kaikkialla. Näemme Helcomissa, että varsinkin maatalous- ja ympäristöministeriöiden välisessä keskustelussa on parannettavaa.”

Niin Durkin kuin Itämeren puolesta toimiva Cargotecin hallituksen puheenjohtaja **Ilkka Herlin** pitävät maatalouden kannalta ratkaisevana sitä, että lannan ja lannoitteiden ravinteet saadaan tehokkaammin kasvien käyttöön sen sijaan, että ne päätyvät mereen. Se edellyttää myös ravinteiden – etenkin typen ja fosforin – kierrättämistä.

”Biotaloudesta puhutaan paljon mutta siihen tarvittaisiin yrittäjyyttä. Sen pitäisi olla selvä EU:n tavoite”, vaati Herlin.

”Jos Namibiassa jäteveden ravinteet saadaan talteen tavalla, josta kiinalaiset hakevat mallia Shanghaihin, niin ehkä mekin voisimme ottaa siitä oppia”, hän sanoi viitaten Windhoekin jätevedenpuhdistamoa koskevaan uutiseen (MT8.11.).

Durkin mainitsi puolestaan yhtenä käytännön esimerkkinä Ruotsissa ja Tanskassa kokeiltavan simpukoiden kasvatuksen. Ne sitovat itseensä vedestä ravinteita.

Herlin muistutti, että maatalouden osuus rehevöitymisessä on ongelma myös muun muassa Kiinan Keltaisella merellä, Australian suurella valliriutalla ja Meksikonlahdella.

”Viljelijöillä on kaksoistaakka: saada tuotteensa myytyä yhä avoimemmiksi käyvillä markkinoilla ja lisäksi noudattaa monenlaisia ennen kaikkea ympäristöön liittyviä säädöksiä”, totesi alustuksessaan EU-komission maatalouspääosaston ohjelmajohtaja **Kai Heikkilä**.

Heikkilä kertoi komission olevan cap-uudistuksessa eniten huolissaan siitä, miten jäsenmaat panostavat maaseudun kehittämiseen. Merkittävä osa on tähän asti suuntautunut ympäristön hoitoon ja elinkeinojen kehittämiseen.

”Lannan käsittely ja maisemanhoito, joka liittyy matkailuun – esimerkiksi näistä voisi syntyä viljelijöille myös uutta tuloa, mutta investointeja pitää ensin rahoittaa”, hän muistutti.

MTK:n vilja-asiamies **Max Schulman** peräsi eurooppalaiselta yhteiskunnalta teknologista ketteryyttä. ”Olemme olleet aika hitaita uuden kehittämisessä.”

Hän pohti, johtavatko avautuvat markkinat vain siihen, että viljelijät turvautuvat entistä enemmän muualla tuotettaviin halpoihin lannoitteisiin sen sijaan, että käyttöön saataisiin uusia, oleellisia menetelmiä ravinteiden kierrättämiseksi.

KAIJALEENA RUNSTEN

PÄIVÄN KYSYMYS

Osa kirkosta eronneista liittyy takaisin kirkkoon elämäntilanteen muutoksen myötä.

Moniko on liittynyt kirkkoon?

Vapaa-ajattelijoiden ylläpitämä Eroakirkosta.fi-palvelu täyttää kymmenen vuotta. Nettisivujen kautta Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta on eronnut lähes 400 000 suomalaista.

Kun Eroakirkosta.fi perustettiin marraskuussa 2003, sille asetettiin tavoitteiksi kirkosta eroamisen helpottaminen, valtionkirkon aseman horjuttaminen ja julkisuuden saaminen uskonnottomuudelle.

Kuinka moni on liittynyt kirkkoon samalla aikavälillä, tutkija Kimmo Ketola Kirkon tutkimuskeskuksesta?

Vuoden 2012 loppuun mennessä lähes 114 000 ihmistä. Nämä ovat siis lähinnä takaisin liittyneitä. Kastetut lapset ovat eri tilastossa.

Yleisin syy takaisinliittymiseen on elämäntilanteen muutos: häät, hautajaiset ja kasteet.

Miksi vuonna 2010 oli eroamispiikki, yli 80 000 ihmistä?

No se oli se Ylen lähettämä homoilta, josta eropiikki tuli. Siitä voidaan päätellä, että suuri osa eroamisista perustuu moraalisiin ristiriitoihin kirkon ja itsensä välillä. Huolestuttava signaali kirkon kannalta.

Montako jäsentä kirkolla on?

Vuoden vaihteessa oli 4,15 miljoonaa henkilöä.

KATJA LAMMINEN

”Kolme satoa pelasti talven rehut”

Siirtyminen kolmeen rehun korjuuseen todellakin kannatti. Meillä meni keskikesän nurmisato huonon sään vuoksi pieleen, ja ilman kolmatta satoa olisimme nopeasti olleet kalliimman ostorehun varassa.

Kun lannoitus mietittiin kuntoon, meiltä vapautui peltohehtaareja nurmelta muuhun viljelyyn. Ei tästä kolmen sadon taktiikasta kyllä enää vaihtaisi mihinkään muuhun.

Laura ja Jussi Mikkola
Lehtirannan tila, Koski TL

Katso yara.fi/huippusato ja aloita uuden kauden valmistelut tilaamalla Yara-lannoitteet!

YARA